

2030 STRATEGIA 2.0

BYDGOSZCZ 2030

STRATEGIA ROZWOJU

Projekt dokumentu z dnia 08.05.2019 r.

Wersja do dalszych prac.

PROJEKT

***Zdajemy sobie sprawę, że nie jesteśmy wspólnotą idealną,
ale jesteśmy miastem ludzi ambitnych, dlatego chcemy lepiej
robić to, co już robimy dobrze oraz niwelować niedoskonałości.***

I. WPROWADZENIE	4
II. BYDGOSZCZ W 2030 ROKU	11
III. UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE	12
IV. PLAN STRATEGICZNY	14
V. WDRAŻANIE, MONITORING, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I OCENA	39

PROJEKT

I. WPROWADZENIE

W listopadzie 2013 roku Rada Miasta Bydgoszczy przyjęła dokument „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”. Zapisane w dokumencie cele i przedsięwzięcia skupiały się wokół poprawy jakości życia mieszkańców i podniesienia konkurencyjności miasta, przy założeniu, że najpilniejszymi problemami do rozwiązania są zapóźnienia infrastrukturalne.

AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU BYDGOSZCZY

Konkurowanie z innymi miastami, polskimi i europejskimi, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji wymaga skutecznego reagowania na nowe wyzwania cywilizacyjne. Sprostać temu zadaniu można jedynie poprzez inwestycje w **jakość kapitału społecznego, definiowanego jako aktywność, otwartość, umiejętności organizacyjne, ale przede wszystkim wola współpracy.**

Dlatego w nowym dokumencie skupiamy się na przesunięciu punktu ciężkości z zapóźnień infrastrukturalnych na jakość zasobów.

Aktualizacja strategii prowadzona była w oparciu o ideę miasta inteligentnego, wyrażającą się w zintegrowanym podejściu do planowania i przekształcania miasta oraz zarządzania nim. Dzięki temu łączymy nowoczesne, inteligentne rozwiązania technologiczne w działaniach miejskich z twórczym zaangażowaniem mieszkańców miasta w najważniejsze decyzje.

Główne przesłanki aktualizacji dokumentu:

- dla większości zadań inwestycyjnych podjęte zostały działania, a znaczna ich część jest już zrealizowana,
- zmiana uwarunkowań, w których funkcjonuje miasto: postęp technologiczny, globalizacja, masowe migracje, powstawanie nowych potęg gospodarczych, zmiany krajowej polityki miejskiej, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, zmiany krajowych regulacji prawnych, istotnie wpływające na funkcjonowanie samorządów i wiele innych,
- konkurencja innych miast: polskich, europejskich, światowych,
- nowe wytyczne w zakresie polityki miejskiej na poziomie europejskim i światowym.

ZAŁOŻENIA BUDOWY DOKUMENTU

Na rozwój miasta należy patrzeć z perspektywy pojedynczego mieszkańca – inicjatora i odbiorcy zmian.

Strategia nie odnosi się do wszystkich dziedzin funkcjonowania miasta.

Szerokie podejście do rozwoju miasta – dokument nie ogranicza się do zadań i kompetencji samorządu.

Dobór wskaźników ma zapewnić możliwość pomiaru stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów.

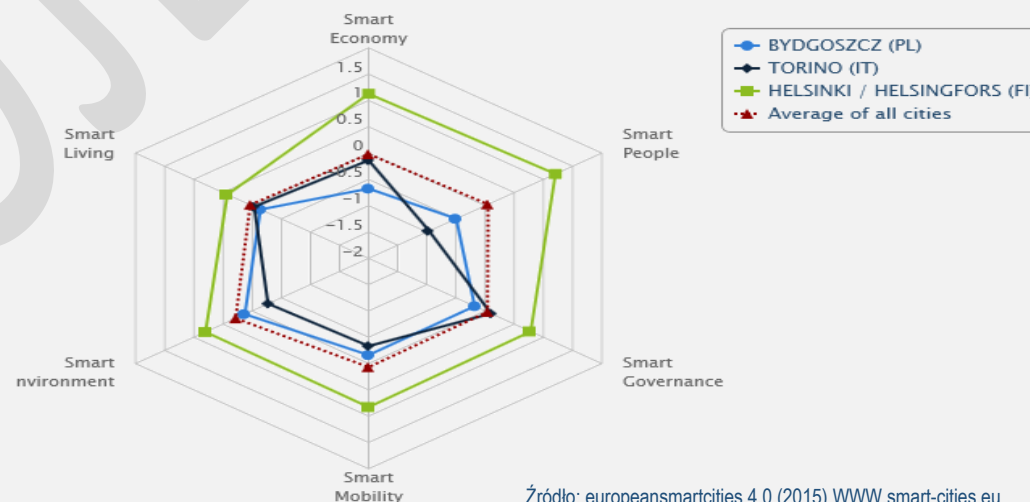
Strategia uwzględni ponadlokalny charakter funkcji pełnionych przez miasto – Metropolia Bydgoszcz.

System realizacji oparty będzie o programy wdrożeniowe zawierające konkretne rozwiązania i przedsięwzięcia.

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Przy aktualizacji strategii wykorzystana została metodologia Uniwersytetu Technicznego w Wiedniu stosowana do oceny „poziomu inteligencji miast” (badaniu poddawane są europejskie miasta średniej wielkości od 300 tys. do 1 mln mieszkańców – www.smart-cities.eu). Zgodnie z tym podejściem „Smart City to miasto dobrze radzące sobie w 6 kluczowych obszarach rozwoju miast, zbudowane na „inteligentnym” połączeniu dóbr i działań włączonych w proces decyzyjny, niezależnych i świadomych obywateli”. Bydgoszcz jest jednym z 9 polskich miast, które poddane zostało badaniu. W pracach nad strategią, w ocenie obecnego stanu miasta, w badaniach potrzeb, identyfikacji problemów oraz wypracowaniu kierunków rozwojowych, punktem wyjścia były kluczowe obszary rozwoju miasta wyodrębnione we wspomnianej metodologii oceny miast inteligentnych.

City profiles: BYDGOSZCZ (PL), TORINO (IT), HELSINKI / HELSINGFORS (FI)

Źródło: europeansmartcities 4.0 (2015) WWW.smart-cities.eu

OBSZAR I - smart governance (świadomość obywatelska, usługi publiczne i społeczne, wydajna i transparentna administracja – na potrzeby dokumentu obszar ten określiliśmy jako: **sprawne i efektywne zarządzanie miastem**).

OBSZAR II - smart people (edukacja, ciągłe uczenie się, różnorodność kulturowa, otwartość) – na potrzeby dokumentu obszar ten określiliśmy jako: **aktywni, otwarci i kompetentni obywatele**.

OBSZAR III - smart living (kultura i wypoczynek, sport, zdrowie, bezpieczeństwo, warunki mieszkaniowe, spójność społeczna) – na potrzeby dokumentu obszar ten określiliśmy jako: **przyjazne warunki życia**.

OBSZAR IV - smart environment (jakość powietrza, świadomość ekologiczna, zrównoważone gospodarowanie zasobami) – na potrzeby dokumentu obszar ten określiliśmy jako: **zdrowe i bezpieczne środowisko**.

OBSZAR V - smart mobility (transport lokalny, dostępność krajowa i międzynarodowa, infrastruktura ICT, zrównoważenie systemu transportowego) – na potrzeby dokumentu obszar ten określiliśmy jako: **nowoczesny transport i komunikacja**.

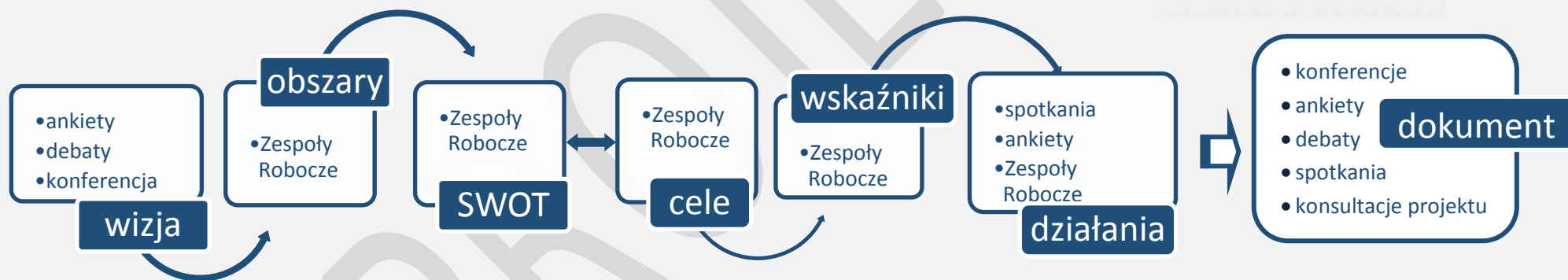
OBSZAR VI - smart economy (innowacyjność, przedsiębiorczość, wizerunek miasta, wydajność, rynek pracy, integracja międzynarodowa) – na potrzeby dokumentu obszar ten określiliśmy jako: **nowoczesna gospodarka**.

UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW

Nowy dokument budowany był w oparciu o ambicje ponadlokalności (atrakcyjność i poziom rozwoju w porównaniu z innymi miastami europejskimi), przy jednoczesnym spojrzeniu na rozwój Bydgoszczy z per-

spektywy pojedynczego mieszkańca, jego potrzeb i wpływu na funkcjonowanie miasta. Było to możliwe tylko przy włączeniu mieszkańców w proces aktualizacji strategii i zastosowaniu wielu narzędzi partycypacji społecznej.

Partycypacja mieszkańców w procesie aktualizacji strategii odbywała się na każdym etapie prac:

X/XI.2017

XII.2017 – III.2018

VI.2018 – XII.2018

I-XI.2019

Strategie partycypacyjne pozwalają na tworzenie poczucia, że miasto to dobro wspólne, a nie suma prywatnych własności. Jednak ludzie postrzegają rozwój miasta w rozmaity sposób. W toku prac nad strategią i dyskusji o kierunkach rozwoju Bydgoszczy wyraźnie wybrzmiało kilka konfliktów,

dla których znalezienie konsensusu bądź których rozstrzygnięcie jest konieczne dla określenia celów rozwojowych i doboru zadań realizacyjnych. Należą do nich takie konflikty, jak:

Konflikty są wpisane w funkcjonowanie miasta, dlatego tak ważne są fora, gdzie można je przedyskutować i spróbować znaleźć rozwiązania. Współtworzenie strategii rozwoju było znakomitą do tego okazją. Jedno-

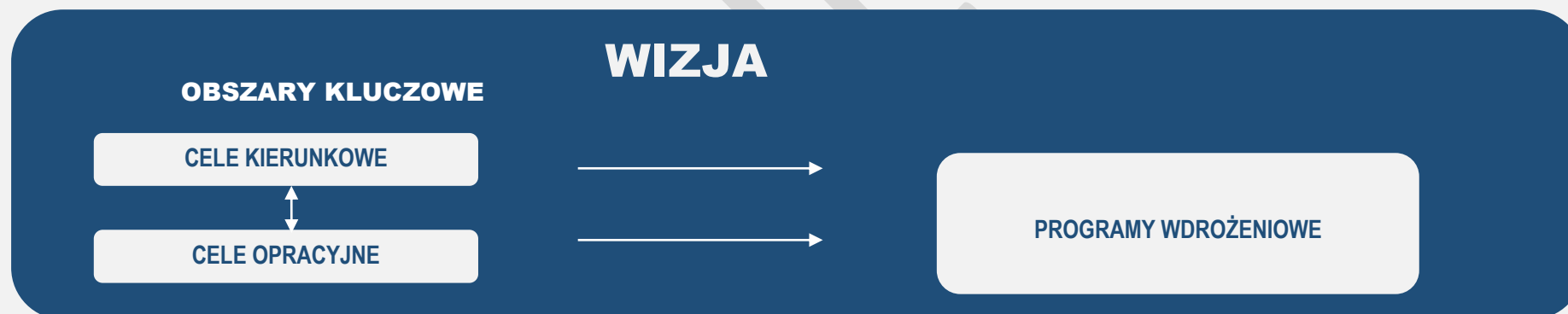
częście włączenie w dyskusję osób reprezentujących różnorodne poglądy pozwoliło na przełamywanie schematów w myśleniu i działaniu. Tak rodzi się innowacyjność.

NOWY DOKUMENT

Dokument „BYDGOSZCZ 2030 – STRATEGIA ROZWOJU” (strategia) jest zapisem celów jakie sobie wyznaczyliśmy, aby osiągnąć określony w wizji obraz miasta. Opisuje zasadnicze, pożądane dla rozwoju Bydgoszczy zmiany, dlatego zawarte w niej cele obejmują tylko część zadań i funkcji realizowanych przez samorząd. Jednocześnie, dzięki szerokiemu podejściu do zagadnień rozwoju miasta, dokument zawiera zamierzenia dotyczące dziedzin, które nie wchodzą w ustawowy zakres działania samorządu, ale zostały uznane za klu-

czowe dla prawidłowego rozwoju miasta. Można tu wymienić m.in.: szkolnictwo wyższe, rozwój firm, komunikację ponadregionalną, usługi świadczone przez podmioty prywatne. Jednak również w tych obszarach rola samorządu jest znacząca: inicjowanie działań, budowanie platform współpracy, koordynowanie działań podejmowanych w różnych dziedzinach i przez różne podmioty, tworzenie warunków i podstaw do działań organizacji społecznych itp.

Zaktualizowana strategia rozwoju Bydgoszczy jest dokumentem definiującym politykę rozwoju miasta w perspektywie 2030 roku, poprzez określenie wizji miasta oraz celów rozwojowych. Nie zawiera natomiast konkretnych rozwiązań

– zadań i przedsięwzięć. Uszczegółowieniem zapisów strategii będą programy wdrożeniowe zawierające szczegółowe i konkretne przedsięwzięcia.

Do kogo skierowana jest strategia?

Inicjatorami i odbiorcami zmian zapisanych w strategii są obywatele Bydgoszczy. Dokument tworzony był z przeświadczeniem, że wdrożenie tych propozycji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i stworzenia warunków dla ich wszechstronnego rozwoju. Dzięki temu będą mogli odnaleźć się we współczesnym, coraz bardziej skomplikowanym świecie i organizować swoje życie w mieście i poza jego granicami.

Beneficjentami zmian będą również inni użytkownicy miasta, przyjeżdżający do pracy i szkół, korzystający z usług, spędzający tu czas wolny. Nasze ambicje ponadlokalności i metropolitalności, to otwartość na innych,

a przede wszystkim nastawienie na wzmacnianie i rozwijanie współpracy w ramach Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz.

Strategia stanowi źródło informacji o pożądanym kierunkach zmian, jest deklaracją starań o ich realizację. Jest także zaproszeniem do współpracy dla mieszkańców, instytucji, organizacji, firm przy realizacji wyznaczonych celów. Strategia może być też inspiracją dla ich własnych planów i inicjatyw, gwarantując przychylność samorządu dla zgodnych z nią działań.

II. BYDGOSZCZ W 2030 ROKU

WIZJA MIASTA:

BYDGOSZCZ w 2030 roku

będzie miastem, w którym każda mieszkanka i każdy mieszkaniec znajdzie odpowiednie warunki rozwoju, to miasto zapewniające bydgoszczankom i bydgoszczanom najlepsze rozwiązania na każdym etapie życia – dobre miejsce do życia.

Wyzwania rozwojowe, którym chcemy sprostać:

Spełnienie tej wizji to Bydgoszcz ludzi otwartych na innych i ciekawych świata, posiadających wysokie kompetencje i umiejętności, dzięki którym będą mogli realizować swoje aspiracje i życiowe zamierzenia w miejscu, które sobie wybiorą. Jednocześnie możliwości rozwoju oraz jakość życia w mieście sprawią, że będzie ono atrakcyjne i będzie przyciągać nowych mieszkańców z innych ośrodków.

- **Wzrost aktywności zawodowej i pozazawodowej bydgoszczan.**
- **Rozwój bydgoskich uczelni oraz wzrost ich udziału w życiu miasta.**
- **Umocnienie pozycji Bydgoszczy w sieci polskich i europejskich metropolii.**
- **Poprawa jakości przestrzeni publicznych.**
- **Zahamowanie spadku liczby ludności.**
- **Rozwój konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki.**
- **Poprawa jakości środowiska przyrodniczego.**
- **Dostosowanie i przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom zmian klimatu.**
- **Poprawa dostępności dóbr i usług w mieście dla osób z ograniczeniami.**

III. UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE

NASZE ATUTY

- Realizacja usług publicznych związanych z wielkością i znaczeniem miasta, w tym wynikających z roli ośrodka metropolitalnego.
- Współpraca z samorządami bydgoskiego obszaru metropolitalnego – Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz.
- Wykorzystywanie różnorodnych narzędzi partycypacji społecznej w procesie zarządzania miastem.
- Mechanizmy aktywizacji społecznej różnych grup mieszkańców.
- Dobra jakość nauczania w szkołach średnich.
- Wieloprofilowy ośrodek akademicki – oferta edukacyjna, dydaktyczna, doradcza, badawcza, potencjał związany z budowaniem kapitału społecznego.
- Różnorodna oferta spędzania czasu wolnego.
- Zróżnicowana oferta kulturalna.
- Bogata infrastruktura rekreacyjno-sportowa oraz oferta imprez sportowych (także ponadlokalnych).
- Wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze Bydgoszczy oraz jej otoczenia, na które wpływają rozległe tereny zieleni i Bydgoski Węzeł Wodny.
- Pełna oferta usług zdrowotnych i wysoki poziom specjalistycznych usług medycznych.
- Infrastruktura umożliwiająca zasilenie z miejskiej sieci ciepłowniczej wszystkich odbiorców w Bydgoszczy.
- Efektywny system gospodarowania odpadami, funkcjonujący w oparciu o Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (bezskładowiskowy).
- Ważny węzeł transportowy (transport drogowy, kolejowy, lotniczy i śródlądowy).
- Rozpoznawalne marki w sferze: ochrony zdrowia, kultury, sportu i gospodarki.
- Duży potencjał terenów inwestycyjnych (tereny niezabudowane i tereny nadające się do ponownego wykorzystania - brownfield i greenfield).
- Współpraca firm w ramach instytucji i powiązań klastrowych.
- Zdywersyfikowana struktura gospodarki (różnorodna struktura wielkości podmiotów i struktura branżowa podmiotów gospodarczych).

NASZE SŁABOŚCI

- Ciągłe zbyt mały udział osób angażujących się w sprawy społeczne.
- Niedostateczna instytucjonalna współpraca pomiędzy sektorem nauki, administracji publicznej i gospodarki w mieście.
- Mały udział bydgoskich uczelni w życiu miasta.
- Niewystarczająca konkurencyjność bydgoskich uczelni.
- Rozproszenie danych dotyczących funkcjonowania miasta.
- Obszary miejskie o niskiej jakości przestrzeni publicznych.
- Duży udział zasobów mieszkaniowych o niskim standardzie.
- Skutki środowiskowe działalności dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem”.
- Przekroczenia standardów emisji zanieczyszczeń powietrza (niska emisja).
- Niewystarczająca skuteczność prowadzonych działań w zakresie edukacji ekologicznej.
- Zbyt duży udział indywidualnego transportu samochodowego w strukturze podróży realizowanych w mieście.
- Niewystarczające skomunikowanie transportowe miasta z otoczeniem (brak istotnych bezpośrednich połączeń kolejowych, brak połączeń komunikacją publiczną z i do Bydgoszczy w godzinach wieczornych, wąskie gardło na DK 10, słabość siatki połączeń lotniczych).
- Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców mierzony liczbą zarejestrowanych firm na 1000 mieszkańców.
- Niska innowacyjność gospodarki miasta.

SZANSE W OTOCZENIU BYDGOSZCZY

- Rozwój społeczeństwa informacyjnego.
- Wzrost aktywności sektora organizacji pozarządowych.
- Wzrastający poziom świadomości samorządowej i obywatelskiej, rosnąca potrzeba dialogu w polskim społeczeństwie.
- Rosnące znaczenie w gospodarce krajowej sektorów kreatywnych.
- Polityka proekologiczna Unii Europejskiej.
- Budowa dróg ekspresowych S5 i S10, modernizacja linii kolejowych 18, 131, 201.
- Wysokie tempo rozwoju gospodarczego kraju.
- Rozwój świadomości potrzeby zrównoważonego rozwoju.
- Wzrost popytu na usługi sektora przemysłu czasu wolnego.
- Rozwój transportu multimodalnego.

ZAGROŻENIA W OTOCZENIU BYDGOSZCZY

- Konsekwencje społeczne i ekonomiczne niekorzystnej sytuacji demograficznej.
- Skonfliktowanie społeczne w wielu aspektach życia publicznego.
- Programy kształcenia ograniczające szerokie wykształcenie ogólne i niesprzyjające przygotowaniu do obywatelskiego funkcjonowania w społeczeństwie.
- Niestabilność krajowych regulacji prawnych.
- Niekorzystne skutki zmian klimatu.
- Niewystarczająca świadomość obywateli dotycząca wpływu ich indywidualnego postępowania w życiu codziennym na stan środowiska.
- Brak wsparcia w krajowych regulacjach prawnych w promowaniu ekologicznych rozwiązań.
- Ryzyko niezrealizowania krajowej polityki transportowej w odniesieniu do połączeń Bydgoszczy z innymi ośrodkami gospodarczymi.
- Zbyt mała podaż specjalistów o poszukiwanych kwalifikacjach.
- Silna konkurencja innych ośrodków miejskich w kraju i za granicą w przyciąganiu inwestorów oraz osób kreatywnych i o wysokich kwalifikacjach.
- Światowy kryzys gospodarczy (cykle koniunkturalne).
- Zbyt słabe wykorzystanie roli i znaczenia Bydgoszczy jako centrum regionu.

Sukces rozwojowy - osiągnięcie wyznaczonej wizji Bydgoszczy w 2030 roku oraz sprostanie wyzwaniom, będzie możliwy, jeżeli skutecznie wykorzystamy nasze atuty oraz pojawiające się szanse oraz ograniczymy negatywne skutki wynikające z naszych słabości i zagrożeń pojawiających się w otoczeniu miasta.

Przed wszystkim jednak będzie możliwy dzięki realizacji celów, które sobie postawiliśmy:

IV. PLAN STRATEGICZNY

Cele kierunkowe	Cele operacyjne
OBSZAR I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM	
CEL I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	I.1.1. Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli I.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta
CEL I.2. MIASTO SPRAWNIE ZARZĄDZANE	I.2.1. Wysoka jakość usług publicznych I.2.2. Mocne powiązania funkcjonalne w ramach bydgoskiego obszaru metropolitalnego I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym
OBSZAR II. AKTYWNI, OTWARC I KOMPETENTNI OBYWATELE	
CEL II.1. BYDGOSZCZANIE WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI I ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY	II.1.1. Wysoki poziom edukacji na wszystkich etapach kształcenia II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców
CEL II.2. OTWARC I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY	II.2.1. Silne i aktywne organizacje społeczne II.2.2. Otwartość społeczności bydgoskiej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych
OBSZAR III. PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA	
CEL III.1. AKTYWNY I ZDROWY STYL ŻYCIA	III.1.1. Zintegrowana opieka zdrowotna III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta
CEL III.2. PRZYJAZNE WARUNKI ZAMIESZKANIA	III.2.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej
CEL III.3. MIASTO WRAŻLIWE SPOŁECZNIE	III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej

Cele kierunkowe	Cele operacyjne
OBSZAR IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO	
CEL IV.1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA	IV.1.1. Ład przestrzenny IV.1.2. Dobra jakość powietrza IV.1.3. Adaptacja do zmian klimatu IV.1.4. Utrzymywanie i przywracanie wysokiego poziomu walorów środowiska IV.1.5. Wysoki poziom prośrodowiskowych zachowań społeczności bydgoskiej
OBSZAR V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA	
CEL V.1. ZRÓWNOWAŻONY I SPÓJNY SYSTEM TRANSPORTOWY	V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe V.1.2. Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego
CEL V.2. E-DOSTĘPNOŚĆ	V.2.1. Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej
OBSZAR VI. NOWOCZESNA GOSPODARKA	
CEL VI.1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA	VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego VI.1.4. Miasto atrakcyjne turystycznie
CEL VI.2. SILNY OŚRODEK NAUKOWY – BADANIA NAUKOWE, TRANSFER INNOWACJI, KSZTAŁCENIE	VI.2.1. Kształcenie na uznanych kierunkach VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu

Przyjęte dla strategii obszary kluczowe przenikają się wzajemnie. Jednocześnie większość z wyszczególnionych wyzwań jest silnie powiązana między sobą, a podejmowane działania mające za zadanie ich sprostaniu będą miały wpływ na sytuację nie w jednym, a w kilku obszarach.

OBSZAR I. SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE MIASTEM

W 2030 roku Bydgoszcz oferuje wysokiej jakości usługi publiczne, powszechnie dostępne i wykorzystujące nowoczesne technologie. Na ich realizację wpływ mają mieszkańcy dzięki szerokiej partycypacji społecznej w podejmowaniu ważnych dla miasta i bydgoszczan decyzji. Dobrze funkcjonująca komunikacja pomiędzy mieszkańcami i administracją zbudowała wzajemne zaufanie.

Bydgoszczanie wiedzą, że dzięki swojej aktywności i podejmowanym działaniom mają realny wpływ na funkcjonowanie miasta. Lokalną społeczność z pełną świadomością można nazwać społeczeństwem obywatelskim, zaangażowanym w sprawy swojej ulicy, osiedla, miasta, regionu i kraju. Bydgoszcz 2030 roku to rdzeń bydgoskiego obszaru metropolitalnego – silnie zintegrowanego funkcjonalnie obszaru objętego działaniem Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, ważnego ogniwa sieci polskich i europejskich metropolii.

CEL I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

I.1.1. Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli

I.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta

CEL I.2. MIASTO SPRAWNIE ZARZĄDZANE

I.2.1. Wysoka jakość usług publicznych

I.2.2. Mocne powiązania funkcjonalne w ramach bydgoskiego obszaru metropolitalnego

I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Program rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (planowany)
- Program działań na rzecz rozwoju powiązań funkcjonalnych w obszarze Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz (planowany)
- Program zarządzania kontaktami z mieszkańcami (planowany)
- Program działań promocyjnych i wizerunkowych (planowany)
- Program cyfryzacji usług miejskich (planowany)

Cel I.1. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
I.1.1. Powszechność udziału mieszkańców w wyborach różnych szczebli	Frekwencja w wyborach do Rady Miasta	53,05%	2018	powyżej 60%
	Udział osób głosujących w wyborach do Rad Osiedli wśród pełnoletnich mieszkańców osiedli, na których odbyły się wybory w danym roku	2,0% od 1,3% do 6,3%	2018	powyżej 20%
	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego	31,21%	2014	powyżej 50%
I.1.2. Aktywny udział mieszkańców w decyzjach dotyczących funkcjonowania miasta	Liczba głosów oddanych na zadania w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego	55.218	2018	80.000
	Liczba procesów konsultacyjnych prowadzonych w ciągu roku w oparciu o Uchwałę Nr XLI/879/17 RMB z dn. 29 marca 2017 r.	6	2018	powyżej 30

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozwój edukacji obywatelskiej dzieci i młodzieży (ze szczególnym uwzględnieniem zasad prawa i szeroko rozumianej ekonomii).
- ✓ Przeprowadzanie akcji i kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących m.in.: roli mieszkańców w decydowaniu o otaczającym ich świecie, wzmocnienia obywatelskiej odpowiedzialności oraz lokalnego patriotyzmu i tożsamości, wspierania kampanii informacyjnych o wyborach różnych szczebli.
- ✓ Przeprowadzenie dyskusji społecznej dotyczącej działalności Rad Osiedli i wypracowanie rozwiązań służących zwiększeniu zaangażowania bydgoszczan w ich działalność.
- ✓ Rozwój zróżnicowanych form partycypacji mieszkańców w decydowaniu o mieście.
- ✓ Wypracowanie standardów i szerokiego katalogu narzędzi komunikacji z mieszkańcami.
- ✓ Wspieranie, w tym finansowe, działalności jednostek i organizacji społecznych.
- ✓ Określenie standardów udostępniania danych publicznych oraz zakresu danych, które Miasto powinno udostępniać mieszkańcom i odbiorcom instytucjonalnym, promowanie wykorzystania otwartych danych i budowania rozwiązań ICT w oparciu o te dane. Utworzenie hurtowni danych oraz portalu otwartych danych o mieście.
- ✓ Wypracowanie standardów przygotowania oraz schematów układu wieloletnich dokumentów rozwojowych.
- ✓ Przygotowanie interaktywnych modeli np. przestrzennych, finansowych, obrazujących skutki podejmowanych decyzji.

Cel I.2. MIASTO SPRAWNIE ZARZĄDZANE

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
I.2.1. Wysoka jakość usług publicznych	Ocena wiarygodności kredytowej miasta	A-	2018	ocena możliwie najwyższa
	Udział jednostek miejskich podłączonych do Miejskiej Sieci Teleinformatycznej	66,7%	2018	100%
	Liczba osób korzystających z portalu otwartych danych miejskich	x	x	15.000
	Udział uchylonych przez organ odwoławczy decyzji administracyjnych w liczbie złożonych odwołań od decyzji	28,8%	2018	tendencja malejąca
I.2.2. Mocne powiązania funkcjonalne w ramach bydgoskiego obszaru metropolitalnego	Liczba porozumień zawartych z jednostkami samorządu terytorialnego w obszarze Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	45	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba dojeżdżających do pracy do Bydgoszczy z innych gmin Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	39.518	2017	tendencja wzrostowa
I.2.3. Bydgoszcz znaczącym krajowym i europejskim ośrodkiem metropolitalnym	Saldo migracji na pobyt stały mieszkańców obszaru Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz	67	2017	tendencja wzrostowa
	Liczba studentów zagranicznych w Bydgoszczy	1216	2017	tendencja wzrostowa
	Udział studentów zagranicznych w ogólnej liczbie studentów w Bydgoszczy	3,7%		
	Liczba studentów zagranicznych na 1.000 mieszkańców Bydgoszczy	3,5		

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Standaryzacja i doskonalenie usług świadczonych przez Urząd Miasta i miejskie jednostki organizacyjne.
- ✓ Realizacja projektów e-urząd – zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych do zarządzania Miastem (konsolidacja i unifikacja kluczowych rozwiązań IT i komunikacji elektronicznej wszystkich jednostek miejskich oraz wspólne zarządzanie zasobami i rozwiązaniami ICT Miasta i jednostek, hurtownie danych, analizy BI, IoT, angażowanie społeczności przez otwieranie danych miejskich, elektronizacja usług dla mieszkańców oraz procesów i procedur).
- ✓ Uruchomienie zintegrowanego, interaktywnego systemu elektronicznego służącego komunikowaniu się Miasta z mieszkańcami – wielokanałowego centrum obsługi interesanta, pełniącego funkcje informacyjne oraz interwencyjne.
- ✓ Zintegrowane podejście i koordynacja zagadnień rozwojowych.
- ✓ Wdrożenie zintegrowanego systemu monitorowania sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, realizacji dokumentów strategicznych oraz oceny usług publicznych – ośrodek badania procesów miejskich / obserwatorium miejskie.
- ✓ Wprowadzenie zasady wdrażania nowoczesnych i kompleksowych rozwiązań technologicznych w realizacji inwestycji miejskich.
- ✓ Wykreowanie marki Bydgoszczy oraz promocja miasta w kraju i za granicą.
- ✓ Udział Bydgoszczy oraz Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz w krajowych i europejskich sieciach współpracy miast / metropolii, współpraca z miastami w kraju i za granicą.
- ✓ Działania na rzecz integracji funkcjonalnej i instytucjonalnej bydgoskiego obszaru funkcjonalnego.
- ✓ Wdrażanie przedsięwzięć na rzecz wzmocnienia pozycji Bydgoszczy i obszaru metropolitalnego oraz rozwoju metropolitalnych funkcji miasta.

OBSZAR II. AKTYWNI, OTWARCI I KOMPETENTNI OBYWATELE

W 2030 roku Bydgoszcz może się poszczycić wysoką jakością kształcenia na wszystkich poziomach – kształcenia przygotowującego kadry dla gospodarki, ale poza kwalifikacjami zawodowymi także dającego możliwość rozwoju własnego, poszerzania horyzontów, stwarzającego możliwość rozwoju zainteresowań i pasji, stanowiącego podwaliny do aktywności pozazawodowej. Środowisko akademickie bardzo silnie włącza się w życie miasta, a aktywność studentów przekłada się na witalność miasta.

Bydgoszczanie to społeczeństwo ludzi otwartych i zaangażowanych, gotowych do współpracy, co odzwierciedla wysoka jakość organizacji społecznych – trwałych i obejmujących różnorodne sfery życia. Mieszkańcy dumni ze swojego miasta z silną tożsamością osadzoną w dziedzictwie kulturowym Bydgoszczy, bez kompleksów, ale też bez uprzedzeń.

Lokalną społeczność cechuje również tolerancja i empatia – gotowość do asymilacji osób z różnych kręgów kulturowych, co wzbogaca miasto. Pozwala to na budowanie silnej kosmopolitycznej metropolii zintegrowanej ze swoim obszarem funkcjonalnym.

CEL II.1. BYDGOSZCZANIE WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI I ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY

II.1.1. Wysoki poziom edukacji na wszystkich etapach kształcenia

II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców

CEL II.2. OTWARCI I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY

II.2.1. Silne i aktywne organizacje społeczne

II.2.2. Otwartość społeczności bydgoskiej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy
  - Program przeciwdziałania odtwarzaniu nierówności społecznych w systemie edukacji
  - Program wspierania rozwoju dzieci z rodzin z niskim statusem społeczno-ekonomicznym
- Program „Bydgoski Wolontariat”
- Wieloletni program współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, podmiotami pożytku publicznego oraz grupami społecznymi (planowany)

Cel II.1. BYDGOSZCZANIE WYKORZYSTUJĄCY SWOJE UMIEJĘTNOŚCI I ROZWIJAJĄCY SWOJE TALENTY

<i>Cele operacyjne</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość bazowa</i>	<i>Rok</i>	<i>Wartość docelowa 2030</i>
II.1.1. Wysoki poziom edukacji na wszystkich etapach kształcenia	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w stosunku do średniej krajowej (Polska=100): – z matematyki – z języka polskiego – z języka angielskiego	X	X	tendencja wzrostowa
	Średni wynik egzaminu maturalnego pisemnego na poziomie podstawowym w stosunku do średniej krajowej (Polska=100) – z matematyki – z języka polskiego – z języka angielskiego	101,8 96,4 102,7	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba studentów na 1.000 mieszkańców	92,2	2017	utrzymanie poziomu
	Liczba uprawnień do doktoryzowania i nadawania tytułu dr hab.	26	2018	tendencja wzrostowa
II.1.2. Dogodne warunki do wszechstronnego rozwoju i ustawicznego kształcenia mieszkańców	Udział dzieci i młodzieży korzystających ze stałych form aktywności pozaszkolnych	28,2%	2018	35%
	Liczba słuchaczy studiów podyplomowych na bydgoskich uczelniach na 1.000 mieszkańców	12,7	2016	15%

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury bydgoskich placówek oświatowych.
- ✓ Realizacja ponadstandardowych, innowacyjnych projektów edukacyjnych oraz wykorzystywanie nowoczesnych technik i technologii w procesie kształcenia.
- ✓ Współpraca środowisk szkolnych, akademickich i biznesowych, w tym partnerstwa międzynarodowe.
- ✓ Tworzenie warunków w przestrzeni publicznej do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży: intelektualnego, fizycznego, rozwijającego talenty i zainteresowania.
- ✓ Poszerzanie bazy edukacji pozalekcyjnej oraz edukacji pozaszkolnej.
- ✓ Wspieranie edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- ✓ Promocja i tworzenie warunków dla kształcenia przez całe życie (przekwalifikowanie, rozwijanie umiejętności, doksztalcanie, rozszerzanie wiedzy).
- ✓ Realizacja systemu stypendialnego dla uczniów, studentów oraz naukowców.
- ✓ Przedsięwzięcia na rzecz zwiększania roli środowiska akademickiego w życiu miasta.

Cel II.2. OTWARCI I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
II.2.1. Silne i aktywne organizacje społeczne	Liczba zarejestrowanych NGO na 1.000 mieszkańców	3,1	2018	5,0
	Udział bydgoskich podatników, którzy przekazali 1% podatku na organizacje pożytku publicznego – w tym na organizacje bydgoskie	63,8% 10,8%	2017	85% 30%
II.2.2. Otwartość społeczności bydgoskiej na osoby z różnych kręgów kulturowych i społecznych	Liczba cudzoziemców zameldowanych na pobyt stały lub czasowy	4.394	2019	tendencja wzrostowa
	Liczba wszczętych postępowań w zakresie tzw. przestępstw popełnionych na tle nienawiści, homofobii oraz rasizmu z art. 119, 256 i 257 KK	16	2018	0

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozwijanie współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, ruchami obywatelskimi, grupami formalnymi i nieformalnymi działającymi w mieście.
- ✓ Tworzenie miejsc aktywności lokalnej, osiedlowych miejsc na działalność organizacji społecznych.
- ✓ Rozwój działalności Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu.
- ✓ Wykorzystanie wszelkich dostępnych miejsc do tworzenia przestrzeni miejskich traktowanych jako główne elementy działań integracyjnych, kulturotwórczych i prospołecznych.
- ✓ Organizacja kampanii promocyjno-edukacyjnych zachęcających mieszkańców w każdym wieku, do działalności społecznej, pozazawodowej, wolontariackiej itp., realizowanej w grupach formalnych i nieformalnych.
- ✓ Realizacja projektów służących włączaniu i asymilacji obcokrajowców, osób z różnych kręgów kulturowych i społecznych.

OBSZAR III. PRZYJAZNE WARUNKI ŻYCIA

W 2030 roku Bydgoszcz dysponuje bogatą, różnorodną i dostępną ofertą spędzania czasu wolnego w zakresie kultury, sportu, rekreacji i wypoczynku, dostosowaną do potrzeb różnych grup społecznych i wiekowych. Rozwinięta infrastruktura usług społecznych umożliwia prowadzenie różnorodnych aktywności służących rozwojowi mieszkańców.

Bydgoszcz jest miastem bezpiecznym, z szeroką ofertą wysokiej jakości usług w zakresie ochrony zdrowia.

Bydgoską wspólnotę cechuje wysoka spójność społeczna. Jest społeczeństwem ludzi wspierających się nawzajem, ludzi solidarnych, podejmujących działania przeciw wykluczeniu społecznemu.

Mieszkańcy mogą korzystać z różnorodnej oferty mieszkaniowej dostosowanej do ich potrzeb oraz możliwości finansowych. Dobrze działa instytucjonalne i społeczne wsparcie osób potrzebujących pomocy i ich opiekunów, przeciwdziałające ich wyłączeniu z aktywności zawodowej i pozazawodowej.

CEL III.1. AKTYWNY I ZDROWY STYL ŻYCIA

III.1.1. Zintegrowana opieka zdrowotna

III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców

III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta

CEL III.3. MIASTO WRAŻLIWE SPOŁECZNIE

III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym na rzecz aktywizacji zawodowej i pozazawodowej

CEL III.2. PRZYJAZNE WARUNKI ZAMIESZKANIA

III.2.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców

III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych

III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Program wsparcia aktywności seniorów (planowany)
- Programy polityki zdrowotnej oraz Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego
- Program rozwoju sportu (planowany)
- Program rozwoju terenów zieleni, rekreacji i wypoczynku, ze szczególnym uwzględnieniem terenów nadrzecznych Bydgoskiego Węzła Wodnego (planowany)
- Strategia Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy
- Program opieki nad zabytkami Miasta Bydgoszczy
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Bydgoszczy
- Polityka mieszkaniowa Miasta Bydgoszczy (planowany)
- Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy
- Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Bydgoszczy
  - Program Wspierania Rodziny dla Miasta Bydgoszczy
  - Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta Bydgoszczy
  - Program Aktywności Lokalnej Miasta Bydgoszczy
  - Program Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy
  - Pomoc Miasta Bydgoszczy w zakresie dożywiania – posiłek w szkole i w domu
- Program „Bydgoska Rodzina 3+”
- Samorządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Mieszkańców Bydgoszczy

Cel III.1. AKTYWNY I ZDROWY STYL ŻYCIA

<i>Cele operacyjne</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość bazowa</i>	<i>Rok</i>	<i>Wartość docelowa 2030</i>
III.1.1. Zintegrowana opieka zdrowotna	Liczba lekarzy na 1.000 mieszkańców	6,5	2017	7,5
	Liczba zgonów osób w wieku do 65 lat na 1.000 ludności w tej grupie wiekowej	3,0	2017	tendencja spadkowa
	Liczba zgonów na 1.000 mieszkańców z powodu: – chorób układu krążenia – chorób nowotworowych	3,5 3,4	2017	tendencja spadkowa
	Liczba osób korzystających z programów polityki zdrowotnej i edukacji zdrowotnej w ramach realizowanych przez Miasto Bydgoszcz programów	13.500	2018	tendencja spadkowa
	Liczba osób korzystających z programów profilaktycznych na poziomie profilaktyki uniwersalnej z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii	130.949	2018	tendencja wzrostowa
	III.1.2. Bogata oferta sportowo-rekreacyjna sprzyjająca aktywności mieszkańców	Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych	9.452	2016
III.1.3. Szeroki udział mieszkańców w życiu kulturalnym miasta		Liczba widzów w teatrach, słuchaczy w filharmonii, zwiedzających muzea, galerie i salony sztuki	366.112	2017
	Liczba widzów w kinach stałych	1.143.288	2017	tendencja wzrostowa
	Liczba podmiotów sekcji PKD „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”	789	2018	tendencja wzrostowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozwijanie szerokiej i różnorodnej oferty kulturalnej.
- ✓ Wdrażanie różnorodnych form edukacji kulturalnej.
- ✓ Rozwijanie systemu zróżnicowanych form wsparcia dla twórców i animatorów kultury niezależnie od formy prowadzenia działalności.
- ✓ Tworzenie nowych podmiotów i form organizacyjnych w kulturze w strukturze Miasta.
- ✓ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury oraz uzupełnienie infrastruktury osiedlowych ośrodków kultury.
- ✓ Wspieranie organizacji prestiżowych wydarzeń kulturalnych oraz ich promocja.
- ✓ Ochrona dziedzictwa kulturowego.
- ✓ Realizacja inwestycji w infrastrukturę sportową i rekreacyjną.
- ✓ Myślęcinek – Centrum Aktywnej Rekreacji.
- ✓ Rozbudowa i rewaloryzacja terenów zieleni urządzonej.
- ✓ Zagospodarowanie i rewitalizacja nabrzeży Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego, sukcesywna budowa i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej opartej o walory Bydgoskiego Węzła Wodnego.
- ✓ Podniesienie aktywności sportowej dzieci i młodzieży oraz promocja zdrowego trybu życia.
- ✓ Wsparcie rozwoju sportu wyczynowego.
- ✓ Wdrażanie programów polityki zdrowotnej oraz promocja i edukacja na rzecz aktywnego i zdrowego trybu życia.
- ✓ Tworzenie warunków dla wszechstronnej aktywności seniorów.
- ✓ Zintegrowane działania ukierunkowane na prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.
- ✓ Modernizacja i rozbudowa bazy opieki zdrowotnej.
- ✓ Wypracowanie lokalnych standardów dla usług zdrowotnych.
- ✓ Cykliczne badania aktywności mieszkańców i ich opinii dotyczącej oferty spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań.

Cel III.2. PRZYJAZNE WARUNKI ZAMIESZKANIA

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
III.2.1. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1.000 mieszkańców	20,6	2018	tendencja spadkowa
	Liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych	8	2018	0
III.2.2. Dobry standard budynków mieszkalnych	Liczba mieszkań na 1.000 mieszkańców	426,6	2017	470
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ²	24,7	2017	tendencja wzrostowa
	Udział lokali komunalnych o dobrym standardzie (brak podstaw do zastosowania zniżek technicznych)	46,6%	2018	60%
III.2.3. Przyjazne dla wszystkich mieszkańców rozwiązania funkcjonalne infrastruktury publicznej	Udział osób zameldowanych w promieniu 300 m od publicznych urządzonych terenów zieleni	69,6%	2015	80%
	Udział długości utwardzonych dróg publicznych o charakterze lokalnym do wszystkich dróg publicznych o charakterze lokalnym	68,8%	2018	80%

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Realizacja szeregu programów oraz działań prewencyjnych i profilaktycznych zmierzających do przeciwdziałania przestępczości i zachowaniom aspołecznym, przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- ✓ Usprawnienie, integracja i koordynacja działań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zarządzania kryzysowego.
- ✓ Podnoszenie jakości zamieszkania w komunalnym zasobie mieszkaniowym.
- ✓ Realizacja inwestycji mieszkaniowych oraz modernizacja substancji mieszkaniowej w różnych formach własności.
- ✓ Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.
- ✓ Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów z funkcją mieszkaniową.
- ✓ Dostosowywanie zasobów mieszkaniowych i infrastruktury do potrzeb osób z ograniczeniami.
- ✓ Realizacja projektów rewitalizacyjnych oraz poprawiających jakość przestrzeni publicznych z uwzględnieniem reurbanizacji śródmieścia.
- ✓ Realizacja działań związanych z zagospodarowaniem i podniesieniem standardu w sąsiedztwie zamieszkania - programy utwardzania ulic gruntowych, remontów chodników oraz doświetlenia ulic, zagospodarowanie placów i skwerów.
- ✓ Likwidowanie dysproporcji pomiędzy poszczególnymi obszarami miasta w dostępie do usług publicznych.

Cel III.3. MIASTO WRAŻLIWE SPOŁECZNIE

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
III.3.1. Wsparcie dla osób potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (w miejscu zamieszkania) w ogólnej liczbie mieszkańców	3,0%	2017	poniżej 3%
	Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego na 1.000 osób w wieku poniżej 18 roku życia	11,1	2017	15%
	Liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej na 1.000 mieszkańców	1,9	2017	3,0
III.3.2. Wspieranie aktywizacji zawodowej.	Liczba miejsc w żłobkach na 1.000 dzieci do lat 3	116,1	2017	190
	Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego na 1.000 dzieci w wieku 3-6 lat	998,9	2017	utrzymanie poziomu

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Wspieranie mieszkańców w rozwiązywaniu problemów socjalno-bytowych.
- ✓ Tworzenie zasobu mieszkań chronionych, usamodzielnienia i treningowych.
- ✓ Działalność tzw. asysty rodzinnej, przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w rodzinie.
- ✓ Budowa, modernizacja i rozbudowa infrastruktury placówek pomocy społecznej.
- ✓ Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego, środowiskowych domach samopomocy, domach pobytu dziennego – we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- ✓ Wypracowanie lokalnych standardów dla usług socjalnych.
- ✓ Wspieranie aktywizacji osób bezrobotnych oraz rozwój form pośrednictwa i poradnictwa zawodowego.
- ✓ Pomoc osobom uzależnionym i profilaktyka uzależnień.
- ✓ Realizacja działań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz integracji osób niepełnosprawnych.
- ✓ Zwiększenie liczby punktów udzielających wsparcia osobom z zaburzeniami i chorobami psychicznymi.
- ✓ Stworzenie miejsc integracji i samopomocy osiedlowej.
- ✓ Centrum Usług Senioralnych oraz działania integrujące instytucje senioralne.

OBSZAR IV. ZDROWE I BEZPIECZNE ŚRODOWISKO

W 2030 roku Bydgoszcz szczyci się dobrą jakością środowiska, z rozwiązaniem problemem jakości powietrza, z wdrożonymi działaniami w zakresie adaptacji do zmian klimatu, z zaawansowaną gospodarką niskoemisyjną i cyrkulacyjną, ze sprawnym systemem gospodarki odpadami oraz wysoką jakością wody. Realizowane są również działania naprawcze w innych dziedzinach, które mają wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców.

Gospodarka miejska prowadzona jest zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju: korzystanie z zasobów naturalnych z myślą o przyszłych pokoleniach. Działania takie możliwe są dzięki wysokiej świadomości ekologicznej mieszkańców.

Bydgoszcz cechuje się przyjaźnie zorganizowanymi przestrzeniami publicznymi i wieloma, różnorodnie zagospodarowanymi terenami zieleni, dającymi możliwość aktywnej rekreacji. W zagospodarowaniu przestrzennym Miasto skutecznie wykorzystuje potencjał Bydgoskiego Węzła Wodnego. Zrewitalizowane obszary stanowią wizytówkę miasta.

Cel IV.1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA

IV.1.1. Ład przestrzenny

IV.1.2. Dobra jakość powietrza

IV.1.3. Adaptacja do zmian klimatu

IV.1.4. Utrzymywanie i przywracanie wysokiego poziomu walorów środowiska

IV.1.5. Wysoki poziom prośrodowiskowych zachowań społeczności bydgoskiej

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Program ochrony środowiska dla miasta Bydgoszczy
  - Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bydgoszczy
  - Plan działań na rzecz zrównoważonej energii – Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Bydgoszczy
  - Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Miasta Bydgoszczy
  - Strategia rozwoju elektromobilności dla Miasta Bydgoszczy (planowany)
  - Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja bydgoska ze względu na przekroczenie poziomu docelowego arsenu
  - Program ochrony powietrza dla 4 stref województwa kujawsko-pomorskiego ze względu na przekroczenie wartości docelowych benzo(a)pirenu
  - Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja bydgoska ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10
  - Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla Miasta Bydgoszczy - SECAP (planowany)
  - Plan adaptacji Miasta Bydgoszczy do zmian klimatu
  - Program ochrony potencjału przyrodniczego miasta (planowany).
- Założenia do planu zaopatrzenia Bydgoszczy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
- Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych
- Strategia zarządzania opuszczonymi obiektami o wartości historycznej z wykorzystaniem przemysłów kulturowo-kreatywnych (planowany)

Cel IV.1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
IV.1.1. Ład przestrzenny	Udział powierzchni miasta objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	37,4%	2018	50% lub więcej
	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	34,6%	2017	utrzymanie poziomu
IV.1.2. Dobra jakość powietrza	Roczna ocena jakości powietrza pod względem ochrony zdrowia (najniższa ocena wśród badanych parametrów)	Klasa C	2017	Klasa B
	Liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu stężeń dobowych pyłu zawieszonego PM10 w ciągu roku: - Plac Poznański (pomiar automatyczny) - ul. Warszawska (pomiar automatyczny)	85 dni 81 dni	2018	poniżej 35 dni
IV.1.3. Adaptacja do zmian klimatu	Pojemność urządzeń do retencjonowania wody (MWiK +WGK + ZDMiKP)	10,8 tys. m ³	2018	45 tys. m ³
	Roczne saldo nasadzeń drzew (nasadzenia-ubytki)	2.083 szt.	2017	co najmniej zerowa
IV.1.4. Utrzymywanie i przywracanie wysokiego poziomu walorów środowiska	Powierzchnia terenów zieleni: lasów, parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz ulicznej na 1 mieszkańca	185,0 m ²	2017	utrzymanie poziomu
	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	34,5%	2018	tendencja wzrostowa
IV.1.5. Wysoki poziom prośrodowiskowych zachowań społeczności bydgoskiej	Udział odpadów posegregowanych: papieru, metali, szkła i tworzyw sztucznych w ogólnej ilości odpadów komunalnych	24,6%	2018	tendencja wzrostowa
	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w ciągu roku	33,4 m ³	2017	poniżej 30 m ³
	Średnioroczne stężenie pyłu PM10 w powietrzu: - Plac Poznański - ul. Warszawska	34,5 µg/m ³ 34,9 µg/m ³	2017	poniżej 25 µg/m ³

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Zwiększanie obszarów miasta objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- ✓ Rozwój Systemu Informacji Przestrzennej.
- ✓ Wdrażanie zasad projektowania uniwersalnego (dostępność dla wszystkich ludzi – zasada 8/80) zarówno dla inwestycji miejskich jak i innych inwestorów np. mieszkaniowych.
- ✓ Projektowanie rozwiązań chroniących korytarze ekologiczne i kliny napowietrzające, łączenie terenów zieleni w zintegrowany system, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przybrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego.
- ✓ Konsultowanie rozwiązań architektonicznych i przestrzennych dla inwestycji miejskich na etapie przedprojektowym; częstsza organizacja konkursów architektonicznych.
- ✓ Wypracowanie zasad i standardów zagospodarowania przestrzeni publicznych.
- ✓ Rewitalizacja terenów zdegradowanych przestrzennie i środowiskowo.
- ✓ Wdrażanie przedsięwzięć związanych z ograniczaniem niskiej emisji:
  - w sferze komunalnej: dofinansowanie wymiany pieców na ekologiczne lub podłączeń do miejskiej sieci ciepłowniczej, termomodernizacja komunalnego zasobu mieszkaniowego, stosowanie w przepisach prawa miejscowego uregulowań ograniczających niską emisję, rozbudowa i modernizacja miejskiego systemu ciepłowniczego,
  - w sferze transportowej: m.in. rozwój komunikacji tramwajowej, wymiana taboru, ograniczanie ruchu samochodowego, infrastruktura ruchu pieszo i rowerowego, system parkuj i jedź oraz parkuj i idź, bus pasy, autobusy niskoemisyjne/zeroemisyjne.
- ✓ Wdrażanie rozwiązań zmierzających do racjonalizacji/ograniczenia zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz w ramach realizowanych usług miejskich.
- ✓ Wdrażanie rozwiązań dla zapewnienia termicznego komfortu mieszkańców i ograniczenia miejskiej wyspy ciepła.
- ✓ Projekt modernizacji i rozbudowy kanalizacji deszczowej wraz z systemem retencjonowania wody oraz zadaniami ujętymi w „Katalogu zielono-niebieskich rozwiązań”.
- ✓ Inwestycje usprawniające system gospodarki wodą pitną oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków.
- ✓ Rozbudowa systemu unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
- ✓ Przedsięwzięcia na rzecz ograniczenia hałasu.
- ✓ Likwidacja zagrożeń wynikających ze skażenia terenów dawnego „ZACHEMU”.
- ✓ Ochrona przyrody: utrzymanie i ochrona terenów zieleni, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, ochrona bioróżnorodności, ochrona przed gatunkami inwazyjnymi, monitoring i rekultywacja terenów zdegradowanych.
- ✓ Realizacja różnorodnych form edukacji ekologicznej, skierowanej do różnych grup mieszkańców oraz współpraca z organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami, uczelniami.
- ✓ Koordynowanie działań z zakresu edukacji ekologicznej jednostek miejskich.
- ✓ Wdrożenie metod utrzymania i polepszenia porządku i czystości w przestrzeni miejskiej.

OBSZAR V. NOWOCZESNY TRANSPORT I KOMUNIKACJA

W 2030 roku Bydgoszcz cechuje dobra dostępność wewnętrzną i zewnętrzną opartą na niskoemisyjnej komunikacji publicznej, wykorzystującej nowoczesne rozwiązania. Podstawą lokalnego transportu pasażerskiego jest rozbudowany system tramwajowy, uzupełniony o transport autobusowy i kolejowy. Ważnym elementem systemu transportowego jest ruch rowerowy i pieszy oparty na dobrze rozwiniętej infrastrukturze. Preferencje dla komunikacji publicznej w stosunku do indywidualnej komunikacji samochodowej są wsparte rozwiniętym systemem parkuj i jedź oraz parkuj i idź. Wysoka jakość komunikacji publicznej oraz infrastruktury transportowej dostosowanej do potrzeb różnych grup ułatwia prowadzenie aktywnego trybu życia i korzystania z oferowanych przez miasto różnorodnych usług.

System transportu kolejowego i autobusowego oraz sieć dróg rowerowych służy spójności transportowej aglomeracji bydgoskiej.

Miasto jest dobrze skomunikowane z innymi ośrodkami gospodarczymi w kraju i za granicą poprzez system dróg ekspresowych S5 i S10, zmodernizowanych linii kolejowych oraz nowoczesny międzynarodowy port lotniczy. W zakresie przewozu towarów Bydgoszcz jest ważnym, europejskim węzłem transportu multimodalnego – platformą multimodalną, łączącą transport kolejowy, drogowy, lotniczy i wodny śródlądowy.

Kontaktom wewnętrznym i zewnętrznym służy nowoczesna, rozwinięta infrastruktura informacyjno-komunikacyjna.

CEL V.1. ZRÓWNOWAŻONY I SPÓJNY SYSTEM TRANSPORTOWY

V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe

V.1.2. Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego

CEL V.2. E-DOSTĘPNOŚĆ

V.2.1. Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Studium transportowe miasta Bydgoszczy wraz z oceną bezpieczeństwa ruchu drogowego
- Zrównoważony plan mobilności miejskiej (SUMP) z uwzględnieniem bydgoskiego obszaru funkcjonalnego (planowany)
  - Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Bydgoszczy (Plan Transportowy)
  - Program rozwoju infrastruktury ruchu pieszego i rowerowego (planowany)
  - Wieloletni program utwardzania ulic gruntowych zlokalizowanych na terenie miasta Bydgoszczy
  - Program bezpieczeństwa ruchu drogowego (Vision zero) (planowany)

Cel V.1. ZRÓWNOWAŻONY I SPÓJNY SYSTEM TRANSPORTOWY

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
V.1.1. Przyjazne, ekologiczne, funkcjonalne i bezpieczne rozwiązania transportowe	Udział sygnalizacji świetlnych objętych systemem ITS w całkowitej liczbie sygnalizacji świetlnych w mieście	49%	2018	80%
	Udział podróży wewnętrznych niesamochodowych (komunikacja publiczna, rower, pieszo)	60,9%	2010	70%
	Liczba samochodów osobowych na 1.000 mieszkańców	594,1	2018	tendencja spadkowa
	Liczba wypadków i kolizji drogowych	5.908	2018	tendencja spadkowa
V.1.2. Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność transportowa bydgoskiego obszaru funkcjonalnego	Liczba pasażerów odprawionych z bydgoskiego lotniska	413.245	2018	ponad 600.000
	Średni czas podróży do innych ośrodków metropolitalnych (samochód/pociąg – liczba godzin)	W-wa 3,2/3,3 Gdańsk 2,0/1,5 Szczecin 3,7/4,7 Poznań 2,0/1,4 Białystok 4,9/6,5 Wrocław 3,9/3,9 Kraków 5,2/6,1 Berlin 4,5/ 4,2 Budap.9,7/14,7 Kijów 12,7/16,8	2018	tendencja spadkowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozbudowa infrastruktury transportu publicznego (w zakresie funkcjonalności, komfortu podróżowania, dostępności, dostosowania do potrzeb osób w każdym wieku itp.) – nowe linie tramwajowe, system parkuj i jedź oraz parkuj i idź, bus pasy, infrastruktura przystankowa, węzły przesiadkowe, aplikacje, systemy płatności.
- ✓ Budowa parkingów na obrzeżach ścisłego centrum (parkuj i idź).
- ✓ Zakup nowoczesnego taboru autobusowego i tramwajowego (niskoemisyjne i dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami).
- ✓ Rozbudowa systemu ITS wraz z zastosowaniem czujników drogowych i urządzeń do śledzenia transportu publicznego.
- ✓ Realizacja programu utwardzania ulic gruntowych.
- ✓ Rozwój linii międzygminnych komunikacji publicznej.
- ✓ Monitorowanie i lobbing na rzecz realizacji inwestycji krajowych i regionalnych dotyczących budowy dróg ekspresowych, budowy suchego portu/platformy multimodalnej, modernizacji linii kolejowych.
- ✓ Rozbudowa bydgoskiego lotniska oraz działania na rzecz zwiększenia liczby połączeń lotniczych.
- ✓ Lobbing i promocja działań na rzecz poprawy warunków żeglugowych międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40 oraz rozwoju żeglugi śródlądowej.

- ✓ Budowa infrastruktury transportu rowerowego (integracja w układzie miejskim i aglomeracyjnym) i pieszego.
- ✓ Zmiany organizacyjne komunikacji miejskiej oraz integracja różnych form transportu.
- ✓ Wyłączenie lub ograniczenie ruchu samochodowego na terenie śródmieścia.
- ✓ Budowa i modernizacja ulic i obiektów inżynierskich układu podstawowego.
- ✓ Większe wykorzystanie transportu kolejowego w ruchu dojazdowym – zmiana stacji końcowych np. pociągi z kierunku Inowrocławia kończące bieg na stacji Bydgoszcz Wschód.
- ✓ Cykliczne badania zachowań transportowych mieszkańców (przynajmniej co trzy lata), pozwalających ocenić skuteczność dotychczasowych działań.

Cel V.2. E-DOSTĘPNOŚĆ

<i>Cele operacyjne</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość bazowa</i>	<i>Rok</i>	<i>Wartość docelowa 2030</i>
V.2.1. Powszechność dostępu do infrastruktury komunikacyjno-informacyjnej	Udział mieszkań z możliwym dostępem do Internetu szerokopasmowego o przepustowości powyżej 100 Mb/s	75,8%	2017	100%

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Rozwój infrastruktury szybkiego Internetu, łączy światłowodowych.
- ✓ Rozbudowa Miejskiej Sieci Teleinformatycznej – podłączenie wszystkich jednostek miejskich.
- ✓ Tworzenie miejskich punktów bezpłatnego dostępu do Internetu.
- ✓ Rozwój usług świadczonych drogą elektroniczną.

OBSZAR VI. NOWOCZESNA GOSPODARKA

W 2030 roku Bydgoszcz wyróżnia się dynamicznym, nowoczesnym, żywym środowiskiem gospodarczym włączonym w nurt światowych wydarzeń ekonomicznych, wspieranym przez dobrze rozwiniętą współpracę międzynarodową przedsiębiorców i samorządu miasta. Bydgoskie firmy cechuje wysoka innowacyjność oparta zarówno na własnych działaniach, współpracy z ośrodkami badawczymi, jak i transferze technologii z zewnątrz. Dzięki temu mogą one oferować atrakcyjne miejsca pracy.

Aktywność gospodarcza mieszkańców wspierana jest przez działalność wielu instytucji otoczenia biznesu, a siłą bydgoskiej gospodarki są sieci współpracy działające w oficjalnych strukturach jak i poza nimi.

Rozwojowi gospodarczemu służy potencjał bydgoskich uczelni wyższych, będących zarówno kuźnią wykwalifikowanych kadr, jak również zapleczem badawczym.

Stan bydgoskiej gospodarki oraz wysoka wydajność pracy i dostępność terenów inwestycyjnych powodują, że miasto jest atrakcyjnym miejscem do lokowania działalności gospodarczej.

CEL VI.1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy

VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości

VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego

VI.1.4. Miasto atrakcyjne turystycznie

CEL VI.2. SILNY OŚRODEK NAUKOWY – BADANIA NAUKOWE, TRANSFER INNOWACJI, KSZTAŁCENIE

VI.2.1. Kształcenie na uznanych kierunkach

VI.2.1. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu

Propozycja programów wdrożeniowych:

- Program przeciwdziałania bezrobociu, promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy
- Program wsparcia rozwoju gospodarczego Bydgoszczy (planowany)
- Program rozwoju turystyki dla Miasta Bydgoszczy (planowany)
- Program współpracy Miasta ze środowiskiem akademickim Bydgoszczy (planowany)

Cel VI.1. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
VI.1.1. Atrakcyjne miejsca pracy	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w relacji do średniej krajowej (Polska=100%).	92,4%	2017	110%
	Udział pracujących w sektorze usług	69,3%	2017	80%
	Udział przedsiębiorstw przemysłowych (z liczbą pracujących powyżej 49 osób), które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw przemysłowych w ostatnich 3 latach	50,5%	2016	tendencja wzrostowa
VI.1.2. Dogodne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1.000 mieszkańców	120,4	2018	powyżej 150
	Istniejąca powierzchnia biurowa	97.850 m ²	2018	tendencja wzrostowa
	Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w rejestrze REGON	480	2018	tendencja wzrostowa
VI.1.3. Rozwój sieci współpracy na rzecz rozwoju gospodarki obszaru metropolitalnego	Liczba klastrów z siedzibą w Bydgoszczy zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym	12	2018	tendencja wzrostowa
	Saldo rejestracji podmiotów gospodarczych w bydgoskim obszarze metropolitalnym	604	2017	tendencja wzrostowa
VI.1.4. Miasto atrakcyjne turystycznie	Liczba hoteli 4- i 5- gwiazdkowych	6 + 1	2018	7 + 2
	Liczba miejsc noclegowych w hotelach 4- i 5- gwiazdkowych	1047 + 41		
	Liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach noclegowych – w tym turystom zagranicznym	452.430 118.549	2017	tendencja wzrostowa
	Liczba międzynarodowych wydarzeń MICE (trwających co najmniej 2 dni, z liczbą uczestników co najmniej 50 osób)	28	2018	tendencja wzrostowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Działania związane z promocją gospodarczą i ofertą inwestycyjną miasta.
- ✓ Zaangażowanie Miasta w nowe inicjatywy klastrowe.
- ✓ Rozwijanie współpracy szkół z uczelniami i przedsiębiorcami.
- ✓ System szkoleń, działań i projektów podnoszących aktywność zawodową i przedsiębiorczość bydgoszczan.
- ✓ Tworzenie i funkcjonowanie w strukturze miasta instytucji otoczenia biznesu.
- ✓ System ulg dla przedsiębiorców.
- ✓ Wdrażanie rozwiązań w partnerstwie publiczno-prywatnym i publiczno-społecznych.
- ✓ Realizacja inwestycji infrastrukturalnych poprawiających warunki prowadzenia działalności gospodarczej.
- ✓ Budowa platformy multimodalnej.
- ✓ Promocja gospodarcza miasta w kraju i za granicą (m.in. targi, konferencje, misje gospodarcze).

- ✓ Działalność Rady Gospodarczej przy Stowarzyszeniu Metropolia Bydgoszcz.
- ✓ Rozwój ekonomii współdzielenia oraz ekonomii społecznej.
- ✓ Wzmacnianie roli Bydgoszczy jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz miejsca organizacji międzynarodowych konferencji i kongresów, wydarzeń kulturalnych, sportowych, gospodarczych.
- ✓ Rozwój produktów turystycznych opartych na walorach wodnych Bydgoszczy i dziedzictwie przemysłowym.

PROJEKT

Cel VI.2. SILNY OŚRODEK NAUKOWY - BADANIA NAUKOWE, TRANSFER INNOWACJI, KSZTAŁCENIE

Cele operacyjne	Wskaźniki	Wartość bazowa	Rok	Wartość docelowa 2030
VI.2.1. Kształcenie na uznanych kierunkach	Liczba jednostek naukowych (wydziałów), którym MNiSW na wniosek Komisji Ewaluacji Jednostek Naukowych przyznał kategorię A+ oraz A	4	2018	tendencja wzrostowa
	Pozycja uczelni bydgoskich w rankingach ogólnopolskich: - uczelnie akademickie - niepubliczne uczelnie magisterskie	51-60 (UKW,UTP) 19 (KPSW) 32 (WSG) 37 (BSW)	2018	tendencja wzrostowa
VI.2.2. Efektywna współpraca nauki, biznesu i samorządu	Liczba patentów otrzymanych przez bydgoskie instytucje naukowe	22	2018	ok. 100
	Liczba wdrożeń wyników badań naukowych lub prac rozwojowych jednostek naukowych przez podmioty z siedzibą w Bydgoszczy	10	2018	tendencja wzrostowa

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- ✓ Przeznaczanie corocznych dotacji celowych z budżetu miasta na wsparcie bydgoskich uczelni publicznych.
- ✓ Przyznawanie nagrody naukowej Prezydenta Miasta bydgoskim naukowcom.
- ✓ Działania na rzecz konsolidacji bydgoskich uczelni (związek uczelni).
- ✓ Wsparcie Miasta przy organizacji międzynarodowych wydarzeń naukowych oraz wspólna realizacja projektów międzynarodowych Miasta i uczelni.
- ✓ Sformalizowanie współpracy samorządu miasta z poszczególnymi uczelniami – wykorzystanie potencjału badawczego i naukowego uczelni w pracach związanych z badaniem sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, włączanie uczelni w różnorodne działania realizowane w mieście.
- ✓ Włączanie przedstawicieli uczelni w prace nad dokumentami strategicznymi oraz członkostwo w gremiach opiniotwórczych i doradczych.
- ✓ Wzmocnienie więzi naukowo-biznesowych bydgoskich uczelni z przedsiębiorcami.
- ✓ Wypracowanie, we współpracy ze środowiskiem akademickim i gospodarczym, strategii wspierania sektorów gospodarki mających największe szanse na osiągnięcie dobrych rezultatów.
- ✓ Umiejdzynarodowienie procesu dydaktycznego i badawczego, wspólne prowadzenie badań z partnerami zagranicznymi i krajowymi (budowa platformy umożliwiającej sieciowanie zespołów badawczo-eksperymentalnych, zapewniającej zaplecze biznesowe dla różnych działań, mobilizującej zasoby do tworzenia np. grup roboczych rozwiązujących różne problemy).
- ✓ Działania zmierzające do utworzenia w Bydgoszczy Uniwersytetu Medycznego.

V. WDRAŻANIE, MONITORING, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I OCENA

Strategia Rozwoju Bydgoszczy to najważniejszy dokument programowy, określający oczekiwane dla rozwoju Bydgoszczy zmiany i dziedziny, w których te zmiany powinny zajść. Realizacja celów zapisanych w strategii będzie istotnie wpływać na zagospodarowanie przestrzeni miejskich. Wymiar przestrzenny dokumentu ujęty będzie w zapisach aktualizowanego **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bydgoszczy**.

Obowiązek realizacji strategii oraz odpowiedzialność za osiągnięcie wyznaczonych celów spoczywa na samorządzie miasta, jednak sukces nie będzie możliwy bez zaangażowania wielu osób i podmiotów spoza miejskich struktur organizacyjnych. Dlatego rola instytucji miejskich w zakresie wdrażania zapisów dokumentu będzie bardzo szeroka i różnorodna, począwszy od realizacji konkretnych zadań, poprzez inicjowanie i wspomaganie przedsięwzięć innych podmiotów, koordynowanie działań, tworzenie platform współpracy, skończywszy na monitorowaniu efektów i stopnia realizacji celów.

METODA

Dokument strategii wyznacza pożądane kierunki zmian (cele i kierunki działań), których osiągnięcie możliwe będzie jedynie poprzez wdrażanie konkretnych przedsięwzięć i projektów. Ich realizacja powinna wynikać z dokumentów wdrożeniowych. Podstawą systemu wdrażania strategii będą **programy wdrożeniowe** (strategie, plany, programy branżowe i funkcjonalne), zawierające konkretne rozwiązania, przedsięwzięcia i zadania, planowane do realizacji w okresie kilkuletnim. Wymóg posiadania przez Miasto części dokumentów wynika z obowiązku ustawowego, jednak zadania w nich ujęte również powinny być zbieżne ze strategią rozwoju miasta i wpływać na osiągnięcie celów zapisanych w dokumencie. Część z funkcjonujących obecnie dokumentów pełnić będzie rolę programów wdrożeniowych. Jednak swoim zakresem merytorycznym nie obejmują one całości zagadnień objętych celami strategii i koniecznych do wdrożenia zmian, dlatego też konieczne będzie opracowanie i uchwalenie nowych programów.

Propozycje programów wdrożeniowych dla poszczególnych obszarów strategicznych zawarte są w rozdziale IV (konkretne programy przypisane zostały tylko do jednego obszaru, chociaż część z nich realizuje cele zawarte w kilku obszarach). Nie jest to zamknięty katalog programów, w trakcie wdrażania strategii, może pojawić się potrzeba opracowania innego niż wymienione dokumentu czy korekty istniejących.

Programy wdrożeniowe powinny spełniać następujące kryteria:

- zgodność z celami i wyzwaniami Strategii Rozwoju Bydgoszczy,
- zgodność zakresu dziedzinowego z odpowiednim obszarem strategicznym,
- określony, kilkuletni okres obowiązywania max. 10 lat (najlepiej ok. 5-letni) oraz ramy czasowe realizacji zapisanych w nich zadań,
- określone szacunkowe koszty zadań i źródła ich finansowania,
- wskazany koordynator – odpowiedzialny za wdrażanie dokumentu,
- sprecyzowany realizator ujętych w dokumencie zadań,
- określony system wdrażania, monitoringu i oceny, w tym wskaźniki oceny efektów realizacji programów,
- przygotowanie dokumentu z udziałem lokalnych społeczności,
- rozłączność zakresu merytorycznego poszczególnych programów wdrożeniowych.

Część wskazanych obowiązujących dokumentów, na obecnym etapie może nie spełniać wszystkich ww. kryteriów, np. ze względu na wymogi ustawowe. Jednak w procesie wdrażania strategii, programy powinny zostać poddane aktualizacji zgodnie z przyjętymi zasadami.

Nie wszystkie przedsięwzięcia, których realizacja będzie miała wpływ na osiągnięcie wyznaczonych celów, będzie można ująć w programach. Niektóre z tych zadań mogą wręcz stanowić odrębne samodzielne projekty. Ponadto istotnym elementem wdrażania strategii, będzie przygotowanie i wdrażanie odpowiednich standardów, procedur i zasad postępowania, dotyczących m.in. standardów usług miejskich, zasad zagospodarowania i kształtowania przyjaznych przestrzeni miejskich, zasad współpracy z różnymi podmiotami czy gospodarowania miejskimi zasobami.

NIEZBĘDNE ZASOBY

NARZĘDZIA ORGANIZACYJNE I PROCEDURALNE

- standaryzacja dokumentów programowych oraz procedury ich przygotowania,
- odpowiedzialność za realizację poszczególnych programów wynikać będzie z oficjalnie określanych dla danej jednostki kompetencji,
- zintegrowane podejście do rozwiązywania problemów i realizacji projektów,
- zobowiązanie wydziałów Urzędu Miasta Bydgoszczy i miejskich jednostek organizacyjnych do zogniskowania prowadzonych działań na celach strategii,
- powołanie koordynatorów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych celów,
- określenie procedur monitorowania realizacji strategii,

ZASOBY FINANSOWE

- wdrażanie oparte będzie przede wszystkim o środki budżetu miasta, w tym środki pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych krajowych i europejskich,
- planowanie budżetowe oraz Wieloletnia Prognoza finansowa będą skorelowane z celami strategii,
- uzupełnieniem źródeł finansowania strategii będą środki partnerów publicznych i prywatnych, zaangażowanych w realizację strategii,

ZASOBY KADROWE

- podstawowy ciężar prac wdrożeniowych opierać będzie się na zasobach kadrowych Urzędu Miasta i miejskich jednostek organizacyjnych,
- wykorzystywane będą zasoby kadrowe innych instytucji zaangażowanych w projekty realizacyjne.

Nadzór nad całością działań związanych z realizacją strategii pełni Prezydent Bydgoszczy przy wsparciu wskazanego Zastępcy. Natomiast jednostką odpowiedzialną za koordynację wdrażania strategii jest wydział wskazany przez Prezydenta Miasta, obecnie Wydział Zintegrowanego Rozwoju, którego zadania to w szczególności:

- monitoring realizacji strategii,
- współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację programów wdrożeniowych,
- monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej miasta i obszaru funkcjonalnego oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju,
- przygotowywanie raportów i informacji o stanie wdrażania strategii,
- inicjowanie i prowadzenie prac związanych z aktualizacją dokumentu.

CZUJNOŚĆ

Proces wdrażania strategii będzie podlegał ciągłej obserwacji, monitoringowi realizacji programów wdrożeniowych oraz osiągania wyznaczonego w strategii poziomu wybranych dla poszczególnych obszarów wskaźników. Pozwoli to na ocenę skuteczności zaproponowanych interwencji.

Źródłami danych wykorzystanych do monitoringu wskaźnikowego są przede wszystkim informacje Urzędu Miasta i miejskich jednostek organizacyjnych oraz zasoby statystyki publicznej, w szczególności dane pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS oraz Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy. Poza tym dane zostały pozyskane z Izby Administracji Skarbowej, Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku, Państwowej Komisji Wyborczej, Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Wojewódzkiego

Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz zintegrowanego systemu informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on.

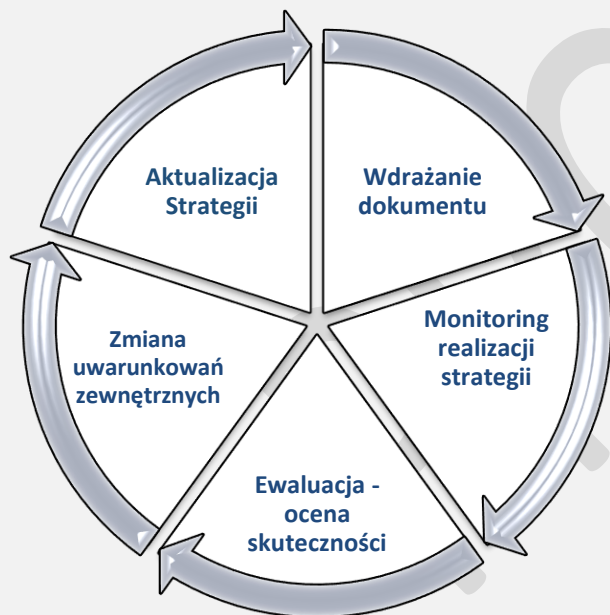
Podstawowe elementy monitoringu strategii:

- Bieżący monitoring realizacji programów / zadań wdrożeniowych przez ich realizatorów.
- Monitoring projektów podejmowanych na rzecz wdrożenia strategii przez partnerów spoza struktur samorządu miejskiego.
- Monitoring wskaźników przyjętych do oceny efektywności podejmowanych działań – obserwacja wielkości i ich zgodności z założonymi wielkościami lub tendencjami.
- Monitoring sytuacji w obszarach kluczowych poprzez zbieranie i analizę szeregu innych informacji, również poprzez śledzenie wielkości wskaźników pomocniczych.
- Uzupełnienie „monitoringu wskaźnikowego” (dane ilościowe) badaniami opinii i oczekiwań mieszkańców, dotyczących głównie oceny jakości usług publicznych oraz zaangażowania mieszkańców w działania obywatelskie.
- Coroczne przedstawienie raportu z realizacji strategii wraz z wnioskami i rekomendacjami dotyczącymi dalszego wdrażania dokumentu oraz ewentualnej aktualizacji strategii.

REAGOWANIE

Zarządzanie strategiczne to proces ciągły. Osiągnięcie długofalowych celów rozwojowych zapisanych w strategii w istotny sposób zależy od efektów wdrażanych interwencji, ale w znaczącym stopniu wpływają na to również niezależne od samorządu zmiany uwarunkowań, w jakich funkcjonuje miasto.

Monitoring skutków wdrażanych interwencji, stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz sytuacji społeczno-gospodarczej pozwoli na formułowanie wniosków i rekomendacji będących podstawą do podjęcia decyzji o aktualizacji dokumentu lub przygotowaniu nowej strategii.

Do czynników mających wpływ na decyzję o aktualizacji strategii rozwoju „Bydgoszcz 2030” należą:

- istotna zmiana uwarunkowań zewnętrznych, wymagająca działań adaptacyjnych do nowej sytuacji społeczno-ekonomicznej w skali makro,
- znacząca zmiana uwarunkowań wewnętrznych, zdiagnozowanie w mieście obszarów wymagających interwencji, a nie opisanych w strategii,
- brak możliwości wprowadzenia zmian umożliwiających osiągnięcie zapisanych celów,
- osiągnięcie wyznaczonych w strategii celów.

BYDGOSZCZ
2030

2030 > STRATEGIA 2.0